

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 28.8.2012 г.
COM(2012) 472 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Трети доклад относно мониторинга след либерализиране на визовия режим за държавите от Западните Балкани в съответствие с изявлението на Комисията от 8 ноември 2010 г.

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Трети доклад относно мониторинга след либерализиране на визовия режим за държавите от Западните Балкани в съответствие с изявлението на Комисията от 8 ноември 2010 г.

I. Въведение

От 19 декември 2009 г. гражданите на бившата югославска република Македония, Черна гора и Сърбия, притежаващи паспорт с биометрични данни, пътуват безвизово до държавите — членки на ЕС, в съответствие с Регламент (ЕО) № 539/2001¹. При същите условия гражданите на Албания и Босна и Херцеговина също пътуват безвизово до държавите — членки на ЕС, от 15 декември 2010 г.

Решенията за предоставяне на безвизов режим на пътуване на гражданите на тези държави от Западните Балкани бяха взети въз основа на задълбочена оценка на напредъка в областите, определени в **пътните карти за диалога за либерализиране на визовия режим** (сигурност на документите, управление на границите, убежище, миграция, борба с организираната престъпност и корупцията, както и защита на основните права). Безвизовият режим е най-осезаемата полза за гражданите на държавите от Западните Балкани в процеса на тяхната интеграция в ЕС и представлява много силен стимул за ускоряване на реформите в областта на правосъдието и вътрешните работи.

В своето изявление, представено на 8 ноември 2010 г. по време на Съвета по правосъдие и вътрешни работи, Комисията изрично подчерта колко е важно да продължи ефективното изпълнение на всички мерки и реформи, предприети от държавите от Западните Балкани като част от задълженията им в рамките на диалога по визовите въпроси. С цел да прецени последователността и устойчивостта на съответните реформи, Комисията създаде **механизъм за мониторинг след либерализирането на визовия режим**, който обхваща всички области от пътните карти за либерализиране на визовия режим и позволява на Комисията да следи внимателно постигнатия напредък.

С настоящия доклад се цели: 1) представяне на действията, предприети в рамките на механизма за мониторинг след либерализирането на визовия режим, след първия и втория работен документ на службите на Комисията относно мониторинга след либерализиране на визовия режим, публикувани през май и декември 2011 г.², 2) оценяване на напредъка, постигнат в съответните държави от Западните Балкани след извършването на последната оценка (декември 2011 г.), и 3) определяне на следващите стъпки и конкретните действия, които трябва да бъдат предприети.

¹ Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета от 15 март 2001 г. за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите-членки, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ОВ L 81, 21.3.2001 г., стр. 1).

² SEC(2011) 695 окончателен и SEC(2011) 1570 окончателен.

II. Действия, предприети в рамките на механизма за мониторинг след либерализирането на визовия режим, след втория работен документ на службите на Комисията, публикуван на 7 декември 2011 г.

Вторият работен документ на службите на Комисията (РДСК) относно механизма за мониторинг след либерализирането на визовия режим бе публикуван на 7 декември 2011 г. и представен пред Европейския парламент и Съвета през декември 2011 г. В него бе направен подробен анализ на напредъка, постигнат от съответните държави от Западните Балкани в областите, определени в пътните карти за диалога за либерализиране на визовия режим, както и анализ на резултатите от механизма за мониторинг и на мерките, предприети от държавите от Западните Балкани с оглед развитие на управлението на изходящите им миграционни потоци.

През 2012 г. Комисията организира експертни мисии за оценка на върховенството на закона в Черна гора (март 2012 г.), бившата югославска република Македония (април 2012 г.) и Албания (май 2012 г.). Чрез тези мисии Комисията, подпомагана от експерти от държавите — членки на ЕС, имаше възможност да провери на място постигнатия напредък и устойчивостта на реформите.

Наред с това на 1 и 2 март представители на Комисията, включително и от делегациите на ЕС в държавите от Западните Балкани, се срещнаха в Тирана в рамките на провеждащия се два пъти годишно **форум JAINET** на Западните Балкани, който представлява важен механизъм за подобряване на специализираните експертни познания в областта на правосъдието и вътрешните работи в делегациите на ЕС. Срещата на JAINET бе оперативна работна платформа, даваща възможност за ценен обмен на информация, свързана с механизма за мониторинг след либерализирането на визовия режим.

Диалогът между Комисията и държавите от Западните Балкани продължава също така в рамките на **процеса на стабилизиране и асоцииране**. На 24 и 25 април в Тирана бе организирано годишното заседание на съвместния с Албания подкомитет „Правосъдие, свобода и сигурност“. На 3 май в Брюксел бе организирана среща на високо равнище с органите на Босна и Херцеговина в областта на вътрешните работи, като бяха разгледани и въпроси, свързани с правата на човека, включени преди това в част IV от пътната карта за либерализиране на визовия режим. Тези срещи създадоха възможност за задълбочен обмен на информация между Комисията и националните компетентни органи и станаха повод за плодотворни дискусии относно необходимите реформи.

Държавите — членки на ЕС, които са най-засегнати от притока на търсещи убежище лица, продължават да осъществяват **двустранни посещения** в съответните държави от Западните Балкани, за да обменят информация за това явление и да обсъждат конкретни мерки, за да се справят с него, като същевременно осведомяват Комисията за евентуалното му развитие. Освен това представители на държавите от Западните Балкани бяха поканени да посетят компетентните органи в държавите — членки на ЕС.

Наред с това в рамките на **механизма за сигнализиране**, управляван от **Frontex** чрез Мрежата за анализ на риска на Западните Балкани (WEBRAN), от декември 2011 г. са изготвени **седем допълнителни доклада за сигналите**. В докладите на Frontex за сигналите продължава да се прави подробен анализ на динамичните тенденции, свързани с входящите миграционни потоци от региона. Тези доклади са от основно значение за по-доброто познаване на злоупотребите с безвизовия режим, за оценяване

на развитието на това явление и за определяне на конкретни мерки за преодоляване на предизвикателствата. Въз основа на тези доклади Комисията представи **редовни актуализации и анализ** на миграционните потоци към държавите членки по време на заседания на съответните работни групи на Съвета, както и на редица двустранни срещи с представители на засегнатите държави — членки на ЕС.

III. Оценка на продължаващото изпълнение от страна на държавите от Западните Балкани на показателите, заложили по време на диалога за либерализиране на визовия режим

Настоящата оценка е направена въз основа на: 1) **подробните доклади**, поискани от Комисията и представени от държавите от Западните Балкани, 2) информацията, обменена по време на заседания на комитетите в рамките на Споразумението за стабилизиране и асоцииране и други срещи по линия на диалога, както и 3) резултатите от **три мисии за оценка**, осъществени от службите на Комисията с участието на експерти от държавите членки през март, април и май 2012 г. съответно в Черна гора, бившата югославска република Македония и Албания.

Оценката за всяка държава следва част по част структурата на пътните карти за либерализиране на визовия режим.

Албания

В областта на **сигурността на документите** процесът на издаване и разпространение на паспорти и карти за самоличност с биометрични данни продължава да протича гладко. До 30 юни 2012 г. са издадени 2,4 млн. паспорта с биометрични данни и 3,1 млн. карти за самоличност с биометрични данни.

Известен напредък бе постигнат в областта на **управлението на границите**. С Косово³ бе подписан протокол за съвместно патрулиране, а с бившата югославска република Македония — споразумение за обмен на информация между службите на граничната и миграционната полиция. Полицейската служба за управление на границите продължава да включва все повече регионални дирекции и комисариати към информационната система MEMEX за криминално разузнаване, макар че Междунституционалният морски оперативен център все още не е свързан с нея. От юли 2012 г. Общата система за управление на информацията (TIMS) е свързана с базата данни на гражданския регистър в гранично-пропускателните пунктове. Необходимо е да се подобри капацитетът за анализ на риска и оценка на заплахите.

В областта на **миграцията** бе постигнат известен напредък. Прилагането на споразумението за обратно приемане все още протича гладко. От ноември 2011 г. до март 2012 г. са регистрирани 2 407 случая на връщане. Институциите, отговарящи за прилагането на стратегията и плана за действие относно върнатите мигранти, трябва да бъдат подсилени. Все още не е приета новата национална стратегия за миграцията.

В областта на **убежището** институционалната рамка и нормативната уредба са налице. Към месец май 2012 г. са признати 82 бежанци и 24 търсещи убежище лица. Въпреки това подготовката в тази област трябва да се засили. До момента все още не са

³ Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

предоставени документи за самоличност на бежанците и лицата, които се ползват с допълнителна закрила. Албанският **визов режим** все още не отговаря напълно на изискванията на ЕС.

В областта на **полицейското сътрудничество и борбата с организираната престъпност** следва да се отбележи известен напредък. Албанската държавна полиция понастоящем преразглежда своята структура с цел подобряване на капацитета на служителите от първата линия за докладване и на активността на разследващите органи. Спешно се налага най-важните институции да засилят координацията и по този начин максимално да повишат капацитета за разследване на тежки престъпления и на организираната престъпност.

Известен напредък бе отбелязан в областта на **борбата с наркотиците**. Международното сътрудничество продължава, въпреки че ролята на основаващия се на разузнавателни данни подход трябва да се засили. Необходими са още усилия за повишаване на капацитета за разкриване и разследване на случаите на трафик на наркотици.

Известен напредък бе постигнат в борбата с **трафика на хора**, въпреки че вътрешният трафик продължава да буди безпокойство. Налице са стандартни оперативни процедури за идентифициране и насочване на жертвите и потенциалните жертви, но капацитетът на правоприлагащите агенции и международното сътрудничество трябва да се подобрят.

В областта на **изпирането на пари** може да бъде отчетен напредък. Оценките на риска бяха разработени от полицията и разпространени до други агенции. Въз основа на препоръките на комитета MONEYVAL бяха приети изменения на Наказателния кодекс, с които се въвеждат отделни престъпни състави за престъплението „изпиране на пари“, за първоначалното престъпление и за престъплението „изпиране на собствени пари“. Нарасна броят на разследванията на финансови активи, както и този на сигналите за подозрителни сделки. Броят на присъдите за изпиране на пари обаче все още е доста малък.

В ограничена степен бе постигнат напредък в **борбата с корупцията**. Нормативната уредба и институционалната рамка като цяло са налице, но за правилното провеждане на разследванията трябва да се премахнат пречките, свързани с имунитета на високопоставените държавни служители и магистратите. Мерките за борба с корупцията все още не се прилагат достатъчно. Необходимо е да се появят стабилни резултати в разследването, съдебното преследване и издаването на присъди на всички нива.

Налице е неравномерен напредък в областта на **основните права**, като е постигнат известен напредък във връзка с правата на жените и борбата с дискриминацията и ограничен напредък по отношение на приобщаването на ромите. Трябва да се положат по-големи усилия за прилагане на инструментите на политиката, насочени към уязвимите групи. Изпълнението на стратегията за подобряване на условията на живот на ромите все още протича бавно. Предприети бяха мерки за справяне с проблема за нерегистрираните ромски деца. Като цяло ромите продължават да живеят при много тежки условия и често са обект на дискриминация, най-вече по отношение на достъпа до образование, заетост, социална и здравна закрила и жилищно настаняване.

Босна и Херцеговина

В областта на **сигурността на документите** бе отбелязан немалък напредък. До май 2012 г. са издадени 1 187 007 паспорта с биометрични данни, което представлява 72% от всички паспорти в обращение. Приет бе новият закон за картите за самоличност. И двете административни единици приеха изменения на Закона за регистрите. Въпреки това неговото прилагане в пълна степен тепърва предстои. Все още не е приет проектозаконът за свързания с пребиваването статут, чрез който ще се укрепи нормативната уредба.

Напредък бе отбелязан в областта на **управлението на границите**. По-голямата част от законодателството, свързано с интегрираното управление на границите (IBM), включително Законът за граничния контрол, се основава главно на съответните достижения на правото на ЕС. Преразгледаните стратегия за интегрирано управление на границите и план за действие са в процес на изпълнение. Инфраструктурата на гранично-пропускателните пунктове все повече се подобрява. Двадесет и девет от общо 55 международни гранично-пропускателни пункта са под видеонаблюдение. Всички международни гранично-пропускателни пунктове са оборудвани с четци за паспорти с биометрични данни и са свързани към интегрираната система за контрол на пропускателните пунктове по държавната граница. Приемането на Правилника за вътрешната организация на граничната полиция отново се забави. Нужно е да бъдат отпуснати финансови средства, за да се осигурят необходимите инфраструктурни промени, с които да се блокират неразрешените пунктове за преминаване, открити по протежение на границите на Босна и Херцеговина с Черна гора и Сърбия. От другите две засегнати държави се очакват паралелни действия.

Напредък бе постигнат в сферата на **миграцията**. Центърът за временно задържане на нелегални имигранти е в експлоатация. Споразумението за обратно приемане между Европейския съюз и Босна и Херцеговина продължава да се прилага безпроблемно. Предстои изпълнението на стратегията за реинтеграция на завърналите се лица.

Известен напредък бе отбелязан в областта на **убежището**. Босна и Херцеговина продължава да прилага безпроблемно нормативната уредба и стратегическата рамка. Капацитетът на системата за предоставяне на убежище е достатъчен с оглед на настоящия брой молби за убежище.

Босна и Херцеговина все още е на ранен етап в **борбата с организираната престъпност**. Системата за електронен обмен на данни от регистрите, поддържани от полицията и прокуратурата, достигна фазата на изпитване, а цифровизацията на полицейските архиви продължава. Липсата на системен обмен на подходяща разузнавателна информация и на ефективни и устойчиви механизми за координация и сътрудничество между различните правоприлагащи агенции пречи на по-нататъшния напредък в борбата с организираната престъпност. Изготвен е проектозакон за програма за защита на свидетелите, целящ преодоляване на недостатъците на съществуващото законодателство, и сега е в процес на приемане.

Босна и Херцеговина постигна известен напредък в областта на **борбата с трафика на наркотици**. Институционалният капацитет за координиране и системно прилагане на рамката на политиката продължава да е малък. Дейностите по правоприлагането трябва да се подобрят. Министерският съвет прие Правилник за съхранение и унищожаване на иззети наркотични вещества. Предстои да бъдат приети предложенията за изменение на

Закона за предотвратяване и противодействие на злоупотребата с наркотични вещества, в който се предвижда създаването на Служба по наркотиците.

Босна и Херцеговина постигна известен напредък в борбата с **трафика на хора**. Нарасна броят на идентифицираните жертви на трафика на хора. Необходими са по-нататъшни усилия за подобряване на координацията и поддържане на ефективно сътрудничество, както между компетентните органи, така и с НПО, работещи в областта на трафика на хора. Изключително важно е да има проактивно идентифициране на жертвите, както и ефективен и добре функциониращ национален механизъм за насочване. Необходимо е още по-строго наказателно преследване.

Босна и Херцеговина постигна известен напредък в областта на **борбата с изпирането на пари**. Нарасна броят на престъпленията, както и на повдигнатите обвинения за изпиране на пари. Незабавно трябва да се изпълнят препоръките на MONEYVAL, и по-специално тези, които се отнасят до оперативната и бюджетната независимост на Отдела за финансово разузнаване. Все още не са приети измененията на Закона за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на терористична дейност, които съответстват на препоръките на MONEYVAL. Механизмът за конфискация на имущество трябва да започне да функционира в цялата страна.

В ограничена степен бе отбелязан напредък в сферата на **борбата с корупцията**. Правилникът на Агенцията за борба с корупцията бе приет през юли. Необходими са допълнителни усилия за правилното изпълнение на плана за действие за борба с корупцията. Все още рядко се наблюдава ефективно разследване, съдебно преследване и издаване на присъди по дела за корупция, а броят на оправдателните присъди и на наказанията с отложено изпълнение е голям.

В областта на **основните права**, свързани със свободата на движение, бе постигнат малък напредък по отношение на **ромското** малцинство. Въпреки че бе постигнат известен напредък в изпълнението на плана за действие за жилищното настаняване, в областта на заетостта, здравеопазването и образованието бе реализиран едва незначителен напредък. Поставено е началото на процеса на преразглеждане на плановете за действие за жилищното настаняване, заетостта и здравеопазването с цел да се отговори по-добре на нуждите на ромското население, в съответствие с препоръките от Семинара за приобщаване на ромите, проведен през юли 2011 г. Дискриминацията по отношение на достъпа до заетост и здравеопазване и по отношение на пенсионните права, както и бавният темп на разминирането, продължават да възпрепятстват устойчивото завръщане и интеграцията на местно равнище на вътрешно разселените лица и други уязвими групи. Трудностите, свързани с наличието на финансови и човешки ресурси за Омбудсмана, все още не са преодолені. Все още са рядкост делата за дискриминация, заведени от граждани.

Бившата югославска република Македония

Що се отнася до **сигурността на документите**, до март 2012 г. са издадени общо 1 398 280 документа за пътуване и 1 517 873 карти за самоличност. Процесът на издаване на такива документи протича гладко. След изтичането на срока за подмяна на старите паспорти (27 февруари 2012 г.) са валидни единствено паспортите с биометрични данни.

Във връзка с **управлението на границите** през февруари 2012 г. бе създаден Национален съвет за стратегията за интегрирано управление на границите. Националният съвет отговаря за мониторинга и изпълнението на стратегията и плана за действие към нея. Състои се от представители на съответните министерства и институции, участващи в процеса на изпълнение. Приключи преустройството на девет полицейски участъка за наблюдение на границите, макар че те все още не са свързани към централната база данни на Министерството на вътрешните работи. Изградени бяха съвместни центрове за контакт и за полицейско сътрудничество с Албания, Сърбия и Косово. Протоколите за съвместните гранични патрули се осъществяват от смесени патрули с Албания, България и Косово.

В областта на **убежището** беше приета национална програма за интеграция за 2012 г., с която се осигурява държавно финансиране за помощи за жилищно настаняване на лица, на които е предоставено убежище. Капацитетът за приемане и човешките ресурси на центъра за бежанци във Визбегово бяха увеличени. Административният капацитет и ефективността на администрацията в областта на убежището все още са недостатъчни и трябва да се повишат. Процедурата за предоставяне на убежище протича бавно; не е постигнат напредък за ускоряване на процеса на издаване на документи за самоличност на лицата, търсещи убежище; устен превод все още се осигурява трудно.

Що се отнася до **миграцията**, изготвени бяха подзаконовите нормативни актове, необходими за привеждането в пълна експлоатационна готовност на националната база данни за чужденците (с включени данни за убежището, миграцията и визите). Приет бе националният миграционен профил за 2011 г. Функционират четири миграционни центъра, които предоставят информация на гражданите относно законната миграция. Прилагането на споразумението с ЕС за обратно приемане протича гладко. Споразумението със Сърбия за обратно приемане влезе в сила и беше подписано такова с Черна гора.

В областта на **борбата с организираната престъпност** все още не са създадени предвидените по НПК разследващи центрове и съдебна полиция. Необходими са допълнителни усилия за изпълнение на плана за действие за прилагане на новия НПК, по-специално що се отнася до обучението на правоприлагащите служители и прокурорите. Няма напредък по отношение на недостига на персонал в Центъра за борба с организираната престъпност и тежките престъпления към Министерството на вътрешните работи. Все още тече тръжната процедура за Националната база данни за криминално разузнаване, в която ще се събират разузнавателни сведения, а Националният координационен център за борба с организираната престъпност все още не е изграден. Съответните правоприлагащи органи (Министерството на вътрешните работи, прокуратурата, митническата администрация и финансовата полиция) следва да положат повече усилия в борбата с организираната престъпност. Пречка за ефективността на прокуратурата е липсата на пряк достъп до базите данни. В областта на борбата с наркотиците може да бъде отчетен малък напредък. Все още е малко количеството наркотични вещества, иззети на територията на страната, а човешкият ресурс на отдела по наркотици към Министерството на вътрешните работи следва да бъде увеличен. Правоприлагащите органи трябва да положат по-големи усилия за намирането и изземването на наркотици.

Международното и регионалното сътрудничество в областта на трансграничната организирана престъпност продължава. Ратифицирано бе оперативното споразумение с Европол.

Що се отнася до **борбата с корупцията**, през декември 2011 г. Държавната комисия за превенция на корупцията (ДКПК) прие национални програми за превенция и противодействие на корупцията, както и за предотвратяване на конфликт на интереси, заедно със съпътстващия план за действие за периода 2011—2015 г. В областта на превенцията на корупцията бяха проведени редица обучения (предназначени за съдии, прокурори, служители на правоприлагащите органи и държавни служители). Въведени бяха системни проверки от страна на ДКПК на декларациите за имуществено състояние. След приемането на подзаконови нормативни актове започна проверка на декларациите за конфликт на интереси, но системата не е завършена. Системата за контрол на финансирането на политическите партии и на предизборните кампании трябва да бъде подсилена, за да се гарантира нейната прозрачност и отчетност. Все още не са постигнати трайни резултати по дела за корупция по високите етажи. Независимостта на съдебната власт продължава да буди безпокойство, тъй като засяга решимостта за противодействие на корупцията.

Що се отнася до **основните права**, през декември 2011 г. бе приет планът за действие за приобщаване на ромите и бежанците от ромски произход. Той включва мерки за по-нататъшно подобряване на достъпа на ромите до работа, образование, жилищно настаняване и лични документи. За оценка на плана за действие се предвиждат срещи на заинтересованите страни на всеки 6 месеца, като първата среща бе проведена през февруари 2012 г. Капацитетът на информационните центрове за ромите (ИЦР) бе повишен посредством закупуването на ново техническо оборудване. През февруари 2012 г. в Топанско поле бе разкрит десетият ИЦР. Във връзка с достъпа до образование бе взето решение за изграждането на две училища на територията на община Шуто Оризари. Мерките за отпускане на стипендии на ромските ученици продължават, както и проектите за участие на ромските деца в институциите за предучилищно образование. Проведено бе обучение за ромски здравни медиатори и 16 от тях ще започнат работа в 8 общини.

Черна гора

Що се отнася до **сигурността на документите**, до 31 март 2012 г. са издадени 313 109 паспорта с биометрични данни и 444 023 карти за самоличност. Процесът протича гладко.

В областта на **управлението на границите** приключи модернизацията на два гранично-пропускателни пункта на границата със Сърбия (Добраково, Драченовац). За нуждите на граничната полиция на основните гранично-пропускателни пунктове бе набавено, инсталирано и пуснато в експлоатация ИТ оборудване, както и превозни средства. За всички други гранично-пропускателни пунктове бе извършен подробен анализ на нуждите и бяха установени пропуските в оборудването. Капацитетът на граничната полиция бе повишен и посредством обучения.

В областта на **миграцията** бе създаден координиращ орган, който ще следи за изпълнението на стратегията за периода 2011—2016 г. за реинтеграция на лицата, завърнали се по силата на споразуменията за обратно приемане. Споразумението между ЕС и Черна гора за обратно приемане продължава да се прилага безпроблемно. Приключи изграждането на центъра за прием за незаконни мигранти.

В областта на **убежището** бяха приети Законът за убежището и Законът за чужденците, но тяхното прилагане е свързано с редица предизвикателства. Правомощията на

съответните национални органи следва да бъдат изяснени по-добре. Няма подобрене по отношение на постановяването на решения по молбите за убежище. Изграждането на центъра за прием на търсещите убежище лица приключи.

В областта на **борбата с организираната престъпност** през януари 2012 г. бе приет план за действие за борба с организираната престъпност, с който се въвеждат оперативни мерки и показатели в съответствие с приоритетите, заложи в Оценката на заплахата от организирана престъпност за 2011 г. През ноември 2011 г. бяха приети изменения на Правилника за вътрешната организация и длъжностните характеристики в администрацията на полицията, с които бяха създадени по-специализирани организационни звена в структурата на полицията. Взаимодействието между прокуратурата и полицейските служби трябва да се подобри, за да се гарантира водещата роля на прокурора в разследванията. Липсата на пряк достъп за прокурорите до съответните бази данни и недостатъчният капацитет възпрепятстват ефективното прилагане на Наказателнопроцесуалния кодекс. Капацитетът на правоприлагащите органи за провеждане на финансови разследвания трябва да бъде укрепен. Способността за използване на специални разузнавателни средства се е подобрила (откъм персонал и оборудване). Съществуващите ограничения в сроковете обаче възпрепятстват ефективното им използване. Проектът „Полицейски действия, основани на разузнаването“ трябва да се разгърне в цялата страна, а успоредно с това трябва да бъдат обучени полицейските служители. Международното и регионалното сътрудничество в областта на трансграничната организирана престъпност продължи да се осъществява ефективно. Правомощията, свързани с борбата с наркотиците, бяха централизирани в отдел „Криминална полиция“, чийто капацитет бе повишен чрез специализирано обучение и закупуване на оборудване, което ще се използва по време на операции за борба с наркотиците. В училищата и на местно равнище бяха проведени дейности за повишаване на осведомеността по темата за наркотиците. В областта на наркотиците продължи близкото сътрудничество с Европол, Интерпол, полицейските сили на държавите — членки на ЕС, както и със съседните държави.

В областта на **борбата с корупцията** бяха предприети по-нататъшни мерки за подобряване на нормативната уредба. При все това механизмите за контрол на финансирането на политическите партии и на предизборните кампании, както и налагането на санкции, трябва да бъдат по-строги и да се конкретизират по-добре в нормативната уредба. Механизмите за контрол в областта на обществените поръчки трябва да бъдат по-строги. След влизането в сила на измененията на Закона за предотвратяване на конфликт на интереси всички 36 депутати, които бяха и членове на управителните съвети на държавни дружества, се оттеглиха от тези длъжности, а всички 16 депутати, които заемаха и ръководни постове (включително двама кметове), се отказаха от една от своите длъжности. Комисията за предотвратяване на конфликт на интереси няма капацитет да контролира коректността на декларациите на държавните служители за имуществено състояние и техните декларации за конфликт на интереси, нито да установява незаконно обогатяване, тъй като няма правомощия за провеждане на разследвания и не разполага с достъп до съответните бази данни. Броят на делата за корупция, по които е постановено отнемането на имущество, все още е много малък. Правните разпоредби относно разширената конфискация не са използвани досега. Проведоха се редица кампании за повишаване на осведомеността относно подаването на сигнали за корупция. Дирекция „Инициативи за борба с корупцията“ премина под ръководството на Министерството на правосъдието. Въпреки това нейните правомощия и капацитет трябва да бъдат засилени, за да се гарантира по-добра координация на дейностите за предотвратяване на корупцията.

Що се отнася до **основните права**, членовете на Съвета за защита срещу дискриминацията бяха назначени през февруари 2012 г. През този отчетен период бе поставено началото на дейности за повишаване на осведомеността. Въпреки това капацитетът на службата на Омбудсмана трябва да бъде засилен чрез финансови средства и чрез назначаването на нови служители. Има развитие по отношение на узаконяването на статута на разселените лица и процесът следва да напредне. През април 2012 г. бе приета стратегия и план за действие към нея за подобряване на положението на ромската общност, ашкалите и египетската общност. Проектите за социално приобщаване на тези общности продължиха. Въпреки това са необходими неизменни усилия за подобряване на достъпа до икономически и социални права на разселените лица и ромската общност, ашкалите и египетската общност. Необходими са по-нататъшни усилия за осигуряване на устойчиви условия на живот в Коник.

Сърбия

В областта на **сигурността на документите** процесът на издаване и разпространение на паспорти с биометрични данни и защитени карти за самоличност продължава. Между юли 2008 г. и март 2012 г. сръбските власти са издали повече от 3,8 млн. паспорта с биометрични данни и близо 3,5 млн. карти за самоличност. Специална дирекция по координация отговаря за издаването на биометрични паспорти и карти за самоличност на лицата, пребиваващи в Косово. Между ноември 2011 г. и март 2012 г. тя издаде 17 000 биометрични паспорти на лица, пребиваващи в Косово.

В областта на **управлението на границите** Сърбия продължи да изпълнява своята стратегия за интегрирано управление на границите (IBM) и съответния план за действие. Разкрити бяха бюра за контакт по въпросите на трансграничното сътрудничество с Босна и Херцеговина и Черна гора. Сърбия продължи да модернизира съоръженията за видеонаблюдение и извърши съвместни операции със съседните държави на гранично-пропускателните пунктове. Системата за ранно предупреждение за откриване на фалшиви документи за пътуване функционира гладко. Стратегията за интегрирано управление на границите обаче се нуждае от актуализиране. Все още не е осигурена цялостна връзка между всички гранично-пропускателни пунктове и централната база данни на Министерството на вътрешните работи. Създаването на няколко нови гранично-пропускателни пункта натовари ресурсите, а вътрешният обмен на данни и рискови профили, особено в борбата с трафика на хора, продължава да е недостатъчен. Контролът на административната гранична линия с Косово продължава да е свързан със значителни предизвикателства и обменът на информация с EULEX трябва да се подобри. Сърбия трябва да подпише и да започне да прилага Техническия протокол за прилагане на заключенията във връзка с IBM, постигнати по време на диалога между Белград и Прищина на 2 декември 2011 г.

В областта на **миграцията** Сърбия не е постигнала напредък. Нормативната уредба до голяма степен отговаря на стандартите на ЕС, но трябва да се прилага ефективно. Молбите все още се разглеждат временно от отдел „Убежище“ към Гранична полиция, тъй като службата по въпросите на убежището, предвидена като първоинстанционен орган, все още официално не е създадена. Мандатът на Комисията за убежище — втората инстанция — изтече през април 2012 г. и предстои избирането на нови членове. Сърбия разполага с два центъра за прием на търсещите убежище лица, но капацитетът им за предоставяне на услуги на всички такива лица е недостатъчен. Тя трябва да подобри своя режим в областта на убежището чрез бързо изграждане на трети център, разработване на система за обработка на биометричните данни на търсещите

убежище лица и подобряване на условията за интеграция на тези лица. Сърбия трябва да предприеме допълнителни мерки, за да приведе законодателството си в съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на законната миграция, особено по отношение на правото на събиране на семейството, дългосрочното пребиваване и условията за прием на граждани на трети страни с цел обучение. Все още няма национална база данни за проверка на личните данни и пръстовите отпечатъци на лицата, търсещи убежище. Обратното приемане протича гладко между ЕС и Сърбия.

В областта на **борбата с организираната престъпност** Сърбия отбеляза напредък. В процес на подготовка са редица законодателни предложения, насочени към укрепване на капацитета за правоприлагане и към по-успешно възстановяване на активи. Специалният прокурор за организираната престъпност заведе редица знакови дела през отчетния период, но конфискацията на имущество все още се извършва в умерена степен. Сътрудничеството с Европол и Евроюст се подобрява и Сърбия се приближава към момента на подписване на оперативно споразумение с Европол. Сърбия продължава да бъде държава на произход, транзитна държава и държава на крайна дестинация във връзка с трафика на хора. Нормативната уредба и институционалната рамка за борбата с трафика на наркотици са налице, но Сърбия остава неразделна част от пътя на наркотрафикантите през Западните Балкани. За преодоляването на тези предизвикателства ще се изискват непрекъснати усилия.

В сферата на **борбата с корупцията** бе отбелязан малък напредък. Сърбия въведе нормативната уредба и институционалната рамка за борба с корупцията, сред които и Агенцията за борба с корупцията и нов закон за финансирането на политическите партии, който съответства на европейските стандарти. Министърът на правосъдието бе назначен за координатор за борба с корупцията. Въпреки това все още не е възприет проактивен, основаващ се на разузнавателни данни подход в борбата с корупцията и организираната престъпност. Властите все още не са финализирали националната стратегия за борба с корупцията за периода 2012—2017 г. и плана за действие към нея. Агенцията за борба с корупцията все още не е постигнала резултати в ефективния контрол на финансирането на партиите и трябва да подобри сътрудничеството със съответните заинтересовани страни, за да провежда ефективно проучване на декларациите за имуществено състояние. Защитата на лицата, които подават сигнали за корупция, на практика се прилага слабо. Капацитетът за извършване на сложни финансови разследвания все още е ограничен, липсва централизирана система за криминално разузнаване, а възстановяването на активи все още се извършва в умерена степен.

В областта на **основните права**, свързани със свободата на движение, Сърбия отбеляза ограничен напредък. Министерството на вътрешните работи започна кампания за назначаване на служители от малцинствените общности. Съществуват стратегия и план за действие, които имат за цел подобряване на положението на ромите в Сърбия. Условията на основното образование, записването в училищата, гражданската регистрация и достъпа до здравеопазване леко са се подобрили. Необходими са още сериозни усилия, включително и финансови средства, за да се подобри положението и социално-икономическото състояние на ромите, които все още са най-уязвимото и маргинализирано малцинство. Достъпът до пазара на труда все още е свързан с особено големи предизвикателства.

IV. Механизъм за предотвратяване на злоупотребата с безвизовия режим от страна на граждани на държавите от Западните Балкани: оценка на прилагането му

Настоящата оценка се основава на поредицата от 12-ти до 18-ти доклад на FRONTEX за сигналите, както и на докладите, представени от държавите от Западните Балкани по искане на Комисията.

Както е отбелязано в гореспоменатите първи и втори работен документ на службите на Комисията от 2011 г., в някои държави — членки на ЕС, се наблюдаваха сезонни **вълни от нарастващ брой лица, търсещи убежище**, след като в края на 2009 г. и през 2010 г. бяха взети решения за въвеждане на безвизово пътуване за държавите от Западните Балкани⁴.

През отчетния период Белгия, Германия, Люксембург и Швеция остават предпочитаните държави на крайна дестинация. Освен това от началото на 2012 г. системата на Швейцария за предоставяне на убежище е подложена на по-силен натиск вследствие на значителното нарастване на броя търсещи убежище лица, главно от Сърбия. В качеството си на държава, асоциирана към Шенген, Швейцария беше поканена и впоследствие, през февруари 2012 г., се включи в Специалната група в рамките на механизма за мониторинг след либерализирането на визовия режим.

Сезонният характер на пристигане на търсещите убежище лица от Западните Балкани продължава да се наблюдава и през първата половина на 2012 г., като същевременно са установени някои **нови тенденции**. Докладите на Frontex за сигналите показват, че **общият брой** търсещи убежище лица от региона е **намалял** в сравнение с предишния отчетен период (януари -31%, февруари -20%, март -20%, април -15%), докато през май се наблюдава слабо повишение (+ 20%). Този спад се дължи главно на значителното намаляване на броя на търсещите убежище лица от Сърбия и бившата югославска република Македония, които остават двете най-често срещани националности в този контекст. Внезапното нарастване през май се дължи на значителното увеличение, последвано от значителното намаляване на броя на молбите за убежище от албански граждани, предизвикано от слухове и разпространяването на погрешна информация.

Положителното въздействие на сезонния спад през първите четири месеца обаче се неутрализира от няколко явления. На първо място, тенденцията на спад не е разпределена равномерно между всичките пет държави от Западните Балкани, които са освободени от визи. Докато броят на търсещите убежище лица от бившата югославска република Македония и Сърбия е намалял или се е запазил, броят на тези от Албания, Босна и Херцеговина и Черна гора се е увеличил в сравнение със същия период на 2011 г.⁵

На второ място, в някои държави — членки на ЕС, се наблюдава увеличаване на броя на търсещите убежище лица от региона въпреки първоначалната сезонна тенденция на спад. Най-голям брой са регистрирани в Белгия (+ 20% през април), Люксембург (+ 31% през май) и Швеция (+ 133% през май). Освен това в някои държави на произход и

⁴ Бившата югославска република Македония, Черна гора и Сърбия през 2009 г. и Албания и Босна и Херцеговина през 2010 г.

⁵ Статистически данни за май 2012 г. в сравнение с май 2011 г.: Албания (+ 725%); Босна и Херцеговина (+ 14%); бившата югославска република Македония (-48%); Черна гора (+ 77%), Сърбия (-13%).

на крайна дестинация са наблюдавани силни колебания извън „нормалната“ тенденция⁶.

Наред с това сравнението по години на броя на търсещите убежище лица от региона говори за **забавяне в сезонността, с по-слабо изразени тенденции на покачване и на спад**. Седмичното покачване през последните две седмици на април (+ 31%) подсказва, че новата вълна молби за убежище е започнала месец и половина по-късно в сравнение с 2011 г. В допълнение, както е посочено в последния работен документ на службите на Комисията (декември 2011 г.), закъснелият зимен пик през 2011 г. е бил с 30% по-нисък от този през 2010 г. Това явление може да се отрази върху нивото на наблюдаваната сега вълна с начало през пролетта/лято.

Най-честите **причини за подаване на молби за убежище** продължават да са липсата на здравеопазване, безработицата и липсата на образование. Освен това все повече лица, търсещи убежище, са решили да напуснат своите държави на произход поради слухове и са получили невярна информация за закрила чрез предоставяне на убежище по икономически причини. Във връзка с последното посолствата на държавите — членки на ЕС, в държавите от Западните Балкани полагат по-големи усилия да изяснят целта и условията на закрилата чрез предоставяне на убежище. Докладите на Frontex за сигналите потвърждават, че по-голямата част от хората продължават да избират едни и същи държави от ЕС като крайна дестинация въз основа на получени сведения от приятели и близки, които вече са пътували до тези страни. Повечето от тях също така са наясно, че вероятността молбата им за убежище да бъде приета е много малка, но при все това опитват шанса си.

Що се отнася до причините за големия брой молби за убежище, които впоследствие се обявяват за неоснователни, **продължителността на процедурите за предоставяне на убежище и свързаната с нея продължителност на разрешения престой** в дадена държава членка продължават да са важни **фактори**, които се вземат предвид от потенциалния кандидат за убежище.

Както беше посочено в предишния работен документ на службите на Комисията, засегнатите държави членки въведоха конкретни **мерки за противодействие**, например информационни кампании, оптимизиране на човешките ресурси, заети с разглеждането на молбите за убежище, съкращаване на средната продължителност на разглеждането при явно неоснователни молби за убежище, както и по-ефективни процедури за обжалване. Изглежда, че за някои национални групи информацията относно мерките е оказала влияние върху избора на държави на крайна дестинация.

Общият профил на търсещите убежище лица се затвърди и през първата половина на 2012 г. По-голямата част от молбите отново са подадени от лица, принадлежащи към ромското малцинство, които често пристигат със семействата си. Нивото на образование сред ромското население в региона все още е ниско, а безработицата е много висока, което допринася за социалната изолация и влошаването на условията на живот.

⁶ Силно „атипично“ нарастване на броя на молбите за убежище е регистрирано за албанските граждани в Люксембург (+ 275% през февруари и + 233% през март) и в Швеция (+ 268% през април и през май + 413%); за гражданите на Босна и Херцеговина в Люксембург (+ 1600% през април); за гражданите на бившата югославска република Македония в Люксембург (+ 480% през май); за гражданите на Черна гора в Германия (+ 750% през януари) и в Швейцария (+ 200% през май).

Опитите за заобикаляне на процедурите за предоставяне на убежище и за връщане, както се подчертава в предишния работен документ на службите на Комисията, продължават. Някои търсещи убежище лица не представят своите паспорти с биометрични данни, когато кандидатстват за убежище, и това възпрепятства идентифицирането им.

Процентът на признатите молби за убежище остава много нисък⁷, което свидетелства, както и в предишните доклади, за неоснователността на повечето молби за убежище. Въпреки това, за разлика от предишния период, когато броят на новите молби за убежище надхвърли броя на завърналите се лица, от средата на януари 2012 г. досега съотношението между броя на новите молби за убежище и броя на завърналите се лица е доста балансирано.

Властите в петте **държави от Западните Балкани** продължиха да вземат мерки по искане на Комисията, за да противодействат на явлениято, както бе описано в т. II по-горе. В бившата югославска република Македония бе приет нов план (април—септември 2012 г.), насочен най-вече към социално-икономическите мерки, чиято цел е да се подобрят условията на живот на уязвимите групи, сред които и на ромското малцинство.

Във всички доклади, представени от държавите от Западните Балкани във връзка с изпълнението на планове за действие относно противодействието на злоупотребата с безвизовия режим, отново се отдава особено значение на **информационните кампании**. Във всички държави бяха разпространени плакати, брошури и диплянки, в които се разясняват задълженията и правата, произтичащи от безвизовото пътуване до Шенгенското пространство, и се дава информация относно правилата за достъп до пазара на труда в ЕС. Държавите от Западните Балкани съобщават за по-голямото участие на местни неправителствени организации в този процес. Делегациите на ЕС в региона продължават да играят важна роля в това отношение.

Продължават да се прилагат мерки за засилване на **граничния контрол**. Особено внимание се обръща на гранично-пропускателните пунктове с висока интензивност на шосейния трафик. Всички държави от Западните Балкани, които се ползват от безвизов режим, съобщават за относително голям брой идентифицирани лица, които са се опитали да напуснат държавите си на произход, без да спазват законовите изисквания. Мерките за подобряване на трансграничното сътрудничество между съседни държави също бяха засилени.

Държавите от Западните Балкани съобщиха и за продължаването на мерките за **контрол на пътнически агенции и транспортни дружества**, които потенциално участват в разпространяването на погрешна информация сред гражданите относно ползите, свързани с убежището. Босна и Херцеговина, бившата югославска република Македония и Сърбия продължават да координират действията на своите правоприлагащи органи и на министерствата на транспорта с цел разследване на възможни нередности. Властите на Босна и Херцеговина съобщиха за оттеглени

⁷

„Процентът на признатите молби“ бе изчислен като дял на положителните решения (тези, с които се предоставя статут на бежанец или субсидиарна закрила (по Директива 2004/83/ЕО) или хуманитарен статут (по националното законодателство)) от общия брой решения в първоинстанционните производства. Общият брой решения включва положителните и отрицателните решения.

транспортни лицензи поради нередности, свързани с правилата за международен превоз на хора, а няколко дела са в съдебна фаза.

Както беше съобщено в предишния работен документ на службите на Комисията (декември 2011 г.), в бившата югославска република Македония бяха въведени измененията на нормативната уредба, с които се **инкриминира** подпомагането на злоупотребата с безвизовия режим.

По време на семинари, проведени от Комисията, с всяка от държавите бяха договорени **дългосрочни мерки за по-добро интегриране на ромското малцинство**, по-специално във връзка с жилищното настаняване и достъпа до здравеопазване, образование и трудова заетост. Успешното и непрекъснато прилагане на тези мерки е от изключително значение за преодоляване на проблема с неоснователните молби за убежище (вж. също анализа за отделните държави в т. III). През цялата 2011 г. Европейската комисия съвместно със съответните органи организира поредица от „Ромски семинари“ в региона, за да се направи преглед и да се намерят решения на предизвикателствата, пред които е изправена ромската общност. В общите хоризонтални констатации бе установено съществуването на значително разминаване между въведените понастоящем подходящи закони и политики и правилното им прилагане на място. В резултат на семинарите се достигна до редица оперативни заключения в ключови области, като например гражданската регистрация, образованието, заетостта, социалните грижи и здравеопазването, жилищното настаняване и свободата на движение. През 2012 г. са планирани заседания за проследяване на изпълнението на заключенията, договорени с властите. Освен това успешното приключване на процеса от Сараево за връщане или местна интеграция на най-уязвимите бежанци и вътрешно разселени лица ще допринесе значително за интегрирането на тези общности.

Положени бяха допълнителни усилия за **интеграция на завърналите се лица**⁸. Сърбия продължи да изпълнява своята стратегия за реинтеграция и докладва по проект за разработване на база данни, в която се проследява достъпът на завърналите се лица до обществени услуги. В Сърбия има три центъра за прием на завърнали се лица. Информационна брошура по темата за връщането бе преведена на няколко езика. При все това финансовите средства за реинтеграция и в петте държави от Западните Балкани, които се ползват от безвизов режим, все още са недостатъчни и завърналите се лица все още имат ограничен достъп до работа, образование, обучение и признати квалификации.

Европейският парламент и Съветът понастоящем обсъждат законодателни предложения, които целят, *inter alia*, ограничаването на злоупотребата със системите за убежище на държавите — членки на ЕС, и **предотвратяването на т.нар. „пазаруване на убежище“**. Наред с това предложението за Директива относно определянето бе прието през декември 2011 г. Работата по другите инструменти продължава.

И накрая, съзаконодателите са във финалния етап на обсъждане на предложението на Комисията за изменение на Регламент (ЕО) № 539/2001 (който определя третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите членки, както и тези, чиито граждани са освободени от това

⁸ 2400 сръбски граждани са върнати в Сърбия между ноември 2011 г. и март 2012 г. 2400 албански граждани са върнати в Албания между ноември 2011 г. и март 2012 г. 983 граждани на бившата югославска република Македония са върнати през 2011 г. 234 граждани на Черна гора са върнати между януари 2011 г. и април 2012 г.

изискване)⁹. Това предложение предвижда *inter alia* предпазна клауза за визите, която да даде възможност за временно суспендиране на отмяната на визовия режим за трета страна, чиито граждани са освободени от изискването за виза, при извънредни ситуации, изискващи спешна реакция за преодоляване на трудностите, които изпитват една или повече държави членки. Подобен механизъм ще бъде крайна мярка и може да се прилага за всяка трета страна, освободена от изискването за виза.

V. Следващи стъпки и конкретни действия

Комисията счита, че съществуващият в момента **механизъм за мониторинг след либерализирането на визовия режим** продължава да функционира ефективно и да предоставя необходимите инструменти, с които се следят непрекъснато прилагане от страна на държавите от Западните Балкани на показателите, свързани с либерализирането на визовия режим, и миграционните потоци между тези държави и Съюза. Механизмът за сигнализиране е в състояние да помогне на вземащите решения в ЕС, в това число и на Комисията, да разберат естеството на явлението, да преценят неговото развитие и да се подготвят за евентуални бъдещи мерки и решения.

Механизмът на Frontex за сигнализиране е от решаващо значение, тъй като дава възможност на Комисията и държавите членки да продължат да следят ефективно ситуацията и миграционните потоци между региона на Западните Балкани и Съюза. Ето защо механизмът за сигнализиране следва да бъде продължен. В началото на 2013 г. ще бъде направена оценка относно допълнителното му продължаване.

Въз основа на мониторинга през последните шест месеца и в сравнение с работния документ на службите на Комисията от декември 2011 г. могат да бъдат направени следните **закljučения**:

В преобладаващата си част пътниците от ползващите се от безвизов режим държави от Западните Балкани продължават да са **добросъвестни пътници** и така истинската цел на либерализирането на визовия режим — да се улеснят личните контакти между хората, да се подобрят възможностите за бизнес и културният обмен и да се даде възможност на хората от региона да опознаят по-добре ЕС — продължава да бъде удовлетворителна.

Продължи изпълнението на реформите, предприети от държавите от Западните Балкани в областите, обхванати от пътните карти за либерализиране на визовия режим. В някои случаи обаче са необходими **повече усилия**, за да се гарантира пълната устойчивост и необратимост на реформите.

Степента, в която се осъществява двустранното сътрудничество и се прилагат **споразуменията на ЕС за обратно приемане** с държавите от Западните Балкани, продължава да се оценява като положителна.

Явлението злоупотреба с безвизовия режим претърпя развитие по отношение на **сезонността и географския обхват**. В световен мащаб общият брой на търсещите убежище лица от държавите от Западните Балкани **намаля в сравнение с предходния отчетен период през 2011 г.** Сравнението по години обаче свидетелства за нарастване на броя на търсещите убежище лица извън пиковия сезон. В съчетание със спада през пиковия сезон, за който бе съобщено в предишния работен документ на службите на

⁹ COM(290) 2011.

Комисията, тази промяна разкрива **тенденции на забавяне и по-слабо изразена сезонност**. Освен това тенденциите, наблюдавани при отделните държави на произход и на крайна дестинация, очертават колебания, които не са съвместими с глобалната тенденция. За втора поредна година географският обхват на това явление е разширен.

Ниското равнище на интеграция на местните общности, по-специално на тези от ромски произход, продължава да бъде факторът, мотивиращ хората да напускат страната си, както е при преобладаващата част от неоснователните молби за убежище. Основните причини за напускане на родината остават икономически и произтичат от очакванията за финансови предимства, свързани с молбите за убежище в някои държави — членки на ЕС.

Държавите от Западните Балкани продължават да се стремят към намирането на решения на настоящите проблеми и някои от въведените мерки дадоха положителни резултати. Въпреки това, с оглед на по-големия географски обхват и на **все по-честите случаи на добре организирани групи от търсещи убежище лица** от ромски произход, се изискват по-целенасочени и ориентирани към постигането на резултати действия.

Въз основа на горните заключения, както и на консултациите и обмена на най-добри практики, осъществени през последните месеци между Комисията, държавите от Западните Балкани и засегнатите държави — членки на ЕС, следните **действия** все още се определят като необходими:

- (1) На първо място, трябва да продължи **засиленото сътрудничество** с властите на държавите от Западните Балкани, за да се способства за преодоляването и, ако е възможно, за предотвратяването на трудните ситуации, пред които са изправени някои държави — членки на ЕС. Това сътрудничество е от особено значение с оглед на различните тенденции при някои държави на произход и на крайна дестинация. Сътрудничеството следва да се основава на **редовен обмен на информация** между Комисията, засегнатите държави — членки на ЕС, и държавите от региона, в съответствие със законодателството на ЕС и националното законодателство.
- (2) На второ място, трябва да се задълбочат усилията за **разследване на тези, които съдействат за извършването на злоупотреби**, като туристически агенции, транспортни дружества и други.
- (3) На трето място, трябва да се положат още по-големи усилия за **засилване на контрола при напускане** (в държавите от Западните Балкани) и **контрола при влизане** (на границите на ЕС). В тази връзка държавите — членки на ЕС, които отговарят пряко за управлението на външните граници на ЕС, следва да продължат да обръщат специално внимание на това явление, в съответствие с достиженията на правото от Шенген и в тясно сътрудничество с държавите от Западните Балкани, държавите — членки на ЕС, които са държави на крайна дестинация, и Frontex.
- (4) Наред с това трябва да се засилят **постоянните, целеви информационни кампании** с цел да се изяснят правата и задълженията, свързани с безвизовото пътуване, и да се предостави информация относно правилата за достъп до

пазара на труда в ЕС и отговорността за всяка злоупотреба с правата, произтичащи от безвизовия режим.

- (5) **Помощта за малцинствените групи от населението, и по-специално за ромските общности, трябва значително да се увеличи и да стане по-целева в държавите на произход.** Особено внимание трябва да се отдели на повишаването на посещаемостта на училище от страна на ромските деца, както и на равнището на заетостта. Това следва да става посредством изпълнение на националните стратегии и помощ от органите на съответните държави, подкрепа чрез наличните средства от ЕС за подпомагане и помощ на двустранна основа от страна на държавите членки. Комисията е готова да наблегне още повече върху допълнителното засилване на помощта, предоставяна в рамките на Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП), включително и TAIEХ.